

Kaikki liitetiedot

1 Vakuutusmaksutulo

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	4 464	4 550
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	95	84
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	4 559	4 634
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta	-181	-170
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	4 378	4 464
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-39	-3
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	5	-3
Vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-34	-6
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutuotot yhteensä, netto	4 344	4 457

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusopimukset	723	658
Jälleenvakuutusopimukset	2	4
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	725	661
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	720	656
Sijoitusopimukset	424	449
Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulo yhteensä ¹⁾	1 144	1 105
Segmenttien väliset eliminoinnit	-	-24
Konserni yhteensä	5 522	5 544

1) Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä no 4, "Vakuutus- ja sijoitusopimusten velkojen muutos".

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon jakautuminen

Milj. e	2015	2014
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	146	143
Vakuutusmaksutulo sijoitussidonnaisista vakuutusopimuksista	575	513
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	2	2
Yhteensä	723	658
Jälleenvakuutusopimukset	2	4
Sijoitusopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	30	1
Maksutulo sijoitussidonnaisista sopimuksista	394	448
Yhteensä	424	449
Vakuutus- ja sijoitusopimukset yhteensä	1 149	1 110
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä	1 144	1 105
Kerta- ja jatkuvat vakuutusmaksut ensivakuutuksesta		
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutusopimukset	287	282
Kertamaksut, vakuutusopimukset	436	375
Kertamaksut, sijoitusopimukset	424	449
Yhteensä	1 147	1 106

2 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-4	-28
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	18	21
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	191	247
Arvonalentumistappiot	10	-14
Voitot/tappiot	-5	18
Osakkeet		
Voitot/tappiot	121	134
Arvonalentumistappiot	-11	-5
Osinkotuotot	47	44
Yhteensä	353	424
Yhteensä rahoitusvaroista	366	417

Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	-1	-0
Muut	-0	-0
Yhteensä muista varoista	-1	-1
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-4	-4
Diskonttauksen purkuvaikutus	-38	-45
Palkkiokulut		
Omaisuudenhoito	-19	-14
Vahinkovakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	304	353

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 83 milj. euroa (133) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Henkivakuutustoiminta

Milj.e	2015	2014
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-90	-97
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	1	1
Voitot/tappiot	1	1
Yhteensä	2	2
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	58	58
Voitot/tappiot	-40	-10
Osakkeet		
Voitot/tappiot	219	213
Osinkotuotot	22	19
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	1	3
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	-21	-16
Yhteensä	239	267
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	3	2
Voitot/tappiot	27	42
Yhteensä	30	44
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	96	98
Voitot/tappiot	48	49
Osakkeet		
Voitot/tappiot	192	107
Arvonalentumistappiot	-19	-41
Osinkotuotot	108	89
Yhteensä	423	302
Yhteensä rahoitusvaroista	604	518

Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	2	3
Muut	13	5
Yhteensä muista varoista	15	8
Palkkiotuotot, netto		
Omaisuu denhoito	-17	-14
Palkkiotuotot	29	27
Yhteensä	13	13
Henkivakuutus toiminnan sijoitus toiminnan nettotuotot yhteensä	632	540

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 259 milj. euroa (10) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	7	1
Lainoista ja muista saamisista	9	-4
Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	28	22
Voitot/tappiot	15	7
Osakkeet		
Voitot/tappiot	13	2
Arvon alentumistappiot	-0	-1
Osinkotuotot	5	2
Yhteensä	60	32
Omistusyhteisön sijoitus toiminnan nettotuotot yhteensä	76	28

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 12 milj. euroa (2) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-14	-23
Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	998	898

Muut tuotot ja kulut muodostuvat kiinteistösijoitusten vuokrista, hoitovastikkeista ja poistoista. Kaikki sijoituksista aiheutuvat tuotot ja kulut sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Voitot/tappiot sisältävät myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot sekä kurssivoitot ja -tappiot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa. Käyvän arvon rahaston muutokset on eritelty oman pääoman muutoslaskelmassa. Vahinkovakuutustoiminnassa eläkemutoisten korvausten diskonttauksen purkuvaikutus on omana eränään. Eläkemutoisten korvausten vastuu lasketaan käytössä olevien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti siten, että oletettu inflaatio ja kuolevuus on huomioitu. Lisäksi vastuuta diskontattaessa on otettu huomioon sijoitustoiminnan oletettu nettotuotto. Diskonttauksen asteittaisen purkamisen seurauksena syntyvien eläkemutoisten korvauskulujen lisäyksen kattamiseksi kohdistetaan eläkemutoisiin korvauksiin laskennallinen sijoitustoiminnan nettotuotto.

3 Korvauskulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015			2014		
	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Netto	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Netto
Vahinkovakuutus						
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 607	17	-1 590	-1 643	14	-1 629
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	-691	20	-672	-695	15	-680
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-574	12	-562	-594	11	-583
Korvausten selvittelykulut	-8	-	-8	-8	-	-8
Eläkemutoisten korvausten korvausvastuun muutos	-1	-	-1	-3	-	-3
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	-2 881	48	-2 833	-2 943	41	-2 902
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 011	45	-966	-1 199	181	-1 019
Eläkemutoiset korvaukset	-204	-0	-204	-261	0	-260
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	635	-26	609	798	-183	615
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	516	-16	500	687	-21	666
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	-64	3	-61	26	-24	2
Maksetut korvaukset						
Maksetut korvaukset	-2 618	61	-2 557	-2 843	195	-2 648
Maksetut eläkemutoiset korvaukset	-132	-	-132	-127	-	-127
Maksetut korvaukset yhteensä	-2 750	61	-2 689	-2 969	195	-2 774
Korvausvastuun muutos						
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	-56	-6	-62	103	-168	-65
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-127	-4	-131	-88	-10	-98
Eläkemutoisten korvausten korvausvastuun muutos	-11	-0	-11	37	0	37
Korvausten selvittelykulut	-1	-	-1	-3	-	-3
Korvausvastuun muutos yhteensä	-195	-10	-205	50	-178	-128
Vahinkovakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-2 945	51	-2 894	-2 919	17	-2 902

Eläkemuoitoisten korvausten vastuovelka arvostetaan yleisten vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Huomioon otetaan odotettu inflaatio sekä kuolevuus. Vastaiset eläkesuoritukset diskontataan korolla, joka vastaa odotettavissa olevia sijoitustuottoja. Eläkemuoitoisten korvausten diskonttauksen purkautumisen johdosta vakuutustekniseen tulokseen lisätään vastaava sijoitustuotto. Suomen vahinkovakuutuksen piiriin kuuluvien tuntemattomien eläkevahinkojen korvausvastuu diskontataan. Vuonna 2015 korvausvastuu oli 261 milj. euroa (257). Diskonttaamaton määrä oli 351 milj. euroa (388). Valuuttakurssimuutokset vähensivät diskontattua korvausvastuuta noin 6 milj. euroa. Todellista nousua oli 8 milj. euroa diskonttauskoron tippuessa 2 prosentista 1,5 prosenttiin.

Eläemuotoisten korvausten vastuovelkaa laskettaessa käytetyt korkokannat maittain (%)

	2015	2014
Ruotsi	2,01%	1,75%
Suomi	1,50%	2,00%
Tanska	1,71%	1,47%

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maksetut korvaukset		Korvausvastuun muutos		Korvauskulut	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Vakuutusopimukset						
Henkivakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-47	-45	2	1	-45	-44
Muut vakuutukset	-0	-0	-0	-12	-1	-12
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-183	-177	14	0	-170	-177
Yhteensä	-231	-223	16	-11	-215	-233
Eläkevakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-397	-350	-19	35	-417	-316
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-15	-13	-21	-23	-36	-36
Yhteensä	-412	-364	-40	12	-453	-351
Jälleenvakuutus						
	-0	-1	-0	1	-1	0
Vakuutusopimukset yhteensä	-644	-587	-25	3	-669	-584
Jälleenvakuuttajien osuus	3	3	0	-0	3	3
Vakuutusopimukset yhteensä	-641	-585	-25	3	-666	-582
Sijoitusopimukset						
Kapitalisaatiosopimukset						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-0	-0	-	-	-0	-0
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-358	-294	-	-	-358	-294
Sijoitusopimukset yhteensä	-358	-294	-	-	-358	-294
Henkivakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-999	-879	-25	3	-1023	-876

Maksetut korvaukset korvauslajeittain

Milj. e	2015	2014
Vakuutusopimukset		
Henkivakuutus		
Takaisinostot	-8	-8
Kuolemantapauskorvaukset	-19	-21
Säästösummien takaisinmaksut	-10	-5
Vahingonselvittelykulut	0	-0
Muut	-10	-10
Yhteensä	-48	-45
Sijoitussidonnainen henkivakuutus		
Takaisinostot	-132	-114
Kuolemantapauskorvaukset	-41	-50
Säästösummien takaisinmaksut	-10	-13
Vahingonselvittelykulut	0	-0
Yhteensä	-183	-177
Eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-386	-319
Takaisinostot	-6	-25
Kuolemantapauskorvaukset	-5	-6
Vahingonselvittelykulut	-0	-0
Yhteensä	-397	-350
Sijoitussidonnainen eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-1	-
Takaisinostot	-11	-10
Kuolemantapauskorvaukset	-3	-3
Muut	-0	-0
Yhteensä	-15	-13
Jälleenvakuutusopimukset	-0	-1
Vakuutusopimukset yhteensä	-644	-587
Jälleenvakuuttajien osuus	3	3
Vakuutusopimukset yhteensä	-641	-585
Sijoitusopimukset		
Sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-375	-316
Säästösummien takaisinmaksut	17	22
Yhteensä	-358	-295
Sijoitusopimukset yhteensä	-358	-295

Maksetut korvaukset, brutto	-1 001	-882
Maksetut korvaukset, netto	-999	-879
Segmenttien väliset eliminoinnit	-	8
Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	-3 917	-3 771

4 Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-39	-3
Jälleenvakuuttajien osuus	5	-3
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-34	-6

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Vakuutusopimukset		
Henkivakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	15	17
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-292	-292
Yhteensä	-278	-275
Eläkevakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	94	144
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-143	-177
Yhteensä	-49	-34
Jälleenvakuutusopimukset	0	2
Vakuutusopimukset yhteensä	-327	-306
Sijoitussopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-33	-4
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-102	-188
Sijoitussopimukset yhteensä	-135	-192
Henkivakuutustoiminnan vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos yhteensä	-462	-499
Segmenttien väliset eliminoinnit	-5	16
Konserni yhteensä	-502	-489

5 Henkilöstökulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-373	-374
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-17	-18
Eläkekulut		
- maksupohjaiset järjestelyt	213	-64
- etuusperusteiset järjestelyt (liitetieto 31)	-137	-7
Muut henkilösivukulut	-57	-75
Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-371	-537

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-35	-33
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-4	-4
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-6	-5
Muut henkilösivukulut	-3	-4
Henkivakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-47	-46

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-8	-8
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-8	-9
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-2	-2
Muut henkilösivukulut	-1	-0
Omistusyhteisön henkilöstökulut yhteensä	-20	-20

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	-438	-603

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 36 Kannustinjärjestelmät.

6 Liiketoiminnan muut kulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Tietohallintokulut	-114	-101
Muut henkilöstökulut	-15	-15
Markkinointikulut	-38	-42
Poistot	-9	-15
Vuokrat	-45	-48
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	-5	-14
Ensivakuutuksen palkkiot	-167	-171
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	14	14

Muut	-98	-111
Vahinkovakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-477	-502

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Tietohallintokulut	-17	-14
Muut henkilöstökulut	-2	-2
Markkinointikulut	-4	-3
Poistot	-2	-2
Vuokrat	-4	-3
Ensivakuutuksen palkkiot	-9	-10
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	-1	-2
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	1	2
Muut	-38	-25
Henkivakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-74	-60

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan erä Muut sisältää mm. kulut viestinnästä, ulkopuolisista palveluista sekä muista hallintokuluista.

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Tietohallintokulut	-1	-1
Markkinointikulut	-1	-1
Vuokrat	-1	-1
Muut	-9	-9
Omistusyhteisön liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-12	-12

Omistusyhteisön erä Muut muodostuu mm. konsulttipalkkioista sekä vuokra- ja muista hallintokuluista.

Segmenttien väliset eliminoinnit	17	16

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	-545	-558

7 Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi

Milj. e	2015	2014
Vakuutusmaksutuotot	4 344	4 457
Korvauskulut	-3 143	-3 162
Liikekulut	-566	-745
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	-1	0
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	23	37
Vakuutustekninen kate	657	588
Sijoitustoiminnan nettotuotto	325	378
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-60	-82
Muut tuotot ja kulut	38	47
Liikevoitto	960	931

Erittely tuloslaskelmaeriin sisältyvistä toimintokohtaisista liikekuluista

Milj. e	2015	2014
Korvausten hoitokulut (korvauskulut)	-249	-260
Vakuutusten hankintamenot (liikekulut)	-497	-499
Vakuutustoiminnan hallintokulut (liikekulut)	-78	-246
Muuhun vakuutustekniseen toimintaan liittyvät hallintokulut (muut vakuutustekniset kulut)	-71	-27
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	-19	-14
Yhteensä	-914	-1 046

8 Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuslajiryhmäkohtainen tulos

Milj. e	Tapaturma ja sairaus	Moottoriajoneuvovastuu	Moottoriajoneuvot, muut luokat	Meri, lento ja tavarankuljetus	Palo- ja muu omaisuusvahinko	Vastuu	Luotto ja takaus
Vakuutusmaksutulo vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2015	754	635	1 294	125	1 296	202	2
2014	774	657	1 309	130	1 317	212	2
Vakuutusmaksutuotot vakuutussopimuksista yhteensä, brutto							
2015	740	636	1 266	123	1 299	204	2
2014	769	664	1 288	130	1 330	211	3
Korvauskulut, brutto ¹⁾							
2015	-525	-581	-854	-83	-851	-132	-1
2014	-554	-523	-885	-86	-881	-84	-0
Liikekulut, brutto ²⁾							
2015	-133	-136	-184	-21	-210	-33	-0
2014	-133	-140	-192	-22	-213	-34	-0
Jälleenvakuutustoiminnan tulos							
2015	-9	-1	-1	-12	-76	-12	-
2014	-13	2	-2	-9	-83	-31	-
Vakuutustekninen tulos							
2015	73	-83	226	7	162	28	1
2014	69	3	209	14	152	62	2

Milj. e	Oikeusturva	Muut	Ensivakuutus yhteensä	Jälleenvakuutus	Eliminoinnit	Yhteensä
Vakuutusmaksutulo vakuutussopimuksista yhteensä, brutto						
2015	45	114	4 465	94	0	4 559
2014	41	112	4 555	84	-5	4 634
Vakuutusmaksutuotot vakuutussopimuksista yhteensä, brutto						
2015	44	111	4 424	96	-0	4 520
2014	41	111	4 547	89	-5	4 631
Korvauskulut, brutto ¹⁾						
2015	-27	-99	-3 153	-48	7	-3 194
2014	-29	-72	-3 115	-71	6	-3 180
Liikekulut, brutto ²⁾						
2015	-7	-16	-740	-17	135	-622
2014	-7	-16	-756	-15	13	-758
Jälleenvakuutustoiminnan tulos						

2015	-	-7	-117	6	0	-112
2014	-	-8	-144	-4	5	-143
Vakuutustekninen tulos						
2015	9	-10	414	37	142	592
2014	6	15	533	-1	19	551

1) Korvauskuluihin kohdistettu toimintokohtaisia liikekuluja 249 milj. euroa (260).

2) Liikekuluihin sisältyy muita vakuutusteknisiä tuottoja 28 milj. euroa (27) ja muita vakuutusteknisiä kuluja 28 milj. euroa (27).

9 Osakekohtainen tulos

Milj. e	2015	2014
Osakekohtainen tulos		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 656	1 540
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	560	560
Osakekohtainen tulos (EUR/osake)	2,96	2,75

10 Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39.9 mukaisiin kategorioihin. Taulukossa on esitetty myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot. Taulukon rahoitusvarat sisältää tase-erät Rahoitusvarat sekä Käteiset varat.

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuot./ Korkokulut	2015 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinkotuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	53	-9	-79	-	-
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	48	1	2	-	0
Lainat ja muut saamiset	2 129	20	44	-	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat	16 955	295	382	-20	159
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	19 185	307	350	-20	160
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	63	-	-	-	-
Muut rahoitusvelat	2 312	-59	-8		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 375	-59	-8		

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuot./ Korkokulut	2014 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinkotuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	79	-2	-	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	48	1	1	-	0
Lainat ja muut saamiset	2 340	23	38	-	-
Myytäväissä olevat rahoitusvarat	16 537	345	317	-62	135
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	19 004	366	356	-62	135
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	120	-	-	-	-
Muut rahoitusvelat	2 302	-53	24	-	-
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 423	-53	24	-	-

11 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015 Koneet ja kalusto	2014 Koneet ja kalusto
1.1.		
Hankintameno	63	64
Kertyneet poistot	-46	-48
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	16
31.12.		
Hankintameno	65	63
Kertyneet poistot	-47	-46
Kirjanpitoarvo 31.12.	19	16

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015			2014		
	Maa-alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	4	8	12	4	8	12
Kertyneet poistot	-1	-7	-7	-1	-6	-6
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	1	5	4	2	5
31.12.						
Hankintameno	4	8	12	4	8	12
Kertyneet poistot	-1	-7	-8	-1	-6	-7
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	1	5	4	1	5

Omistusyhteisö

Milj. e	2015			2014		
	Maa-alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennukset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	2	5	7	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-3	-4	-1	-2	-3
Kirjanpitoarvo 1.1.	1	2	3	1	3	4
31.12.						
Hankintameno	2	4	6	2	5	7
Kertyneet poistot	-1	-2	-3	-1	-3	-4
Kirjanpitoarvo 31.12.	1	2	3	1	2	3

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	26	24

Segmenttien tase-erä koneet ja kalusto sisältää atk-laitteet ja toimistokalusteet.

12 Sijoituskiinteistöt

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
1.1.		
Hankintameno	29	29
Kertyneet poistot	-8	-7
Kertyneet arvonalentumiset	-1	-0
Kirjanpitoarvo 1.1.	20	22
Kirjanpitoarvo 1.1.	20	22
Vähennykset	-4	0
Poistot	-1	-1
Arvonalentumistappiot	-1	-1

Arvon alentumistappioiden peruutukset	-	0
Valuuttakurssierot	-0	-1
Muut muutokset	-	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	15	20
31.12.		
Hankintameno	25	29
Kertyneet poistot	-8	-8
Kertyneet arvonalentumiset	-2	-1
Kirjanpitoarvo 31.12.	15	20
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	2	2
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	1	1
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	1
- yli viiden vuoden kuluttua	-	0
Yhteensä	2	2
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-2	-2
Sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	22	22

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
1.1.		
Hankintameno	247	172
Kertyneet poistot	-51	-48
Kertyneet arvonalentumiset	-17	-17
Kirjanpitoarvo 1.1.	179	107
Kirjanpitoarvo 1.1.	179	107
Lisäykset	27	74
Vähennykset	-17	-0
Poistot	-4	-3
Arvonalentumistappiot	-6	-0
Kirjanpitoarvo 31.12.	180	179
31.12.		
Hankintameno	257	247
Kertyneet poistot	-55	-51
Kertyneet arvonalentumiset	-23	-17
Kirjanpitoarvo 31.12.	180	179
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	21	17
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	9	10
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	6	6
- yli viiden vuoden kuluttua	0	0
Yhteensä	14	17
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-9	-8
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-10	-10
Sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	203	196
Segmenttien väliset eliminoinnit	-4	-4
Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	191	195

Konsernin sijoituskiinteistöjen käyvät arvot arvioitu kokonaisuudessaan itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen määräytyminen ja hierarkia on esitetty liitteessä 17. Tämän määräytyksen mukaan sijoituskiinteistöt kuuluvat tasolle 2.

Segmenttien sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

13 Aineettomat hyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015		
	Liikearvo *)	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	535	24	559
Kertyneet poistot	-	-5	-5
Kirjanpitoarvo 1.1.	535	20	554
31.12.			
Hankintameno	547	24	570
Kertyneet poistot	-	-6	-6
Kirjanpitoarvo 31.12.	547	17	564

Milj. e	2014		
	Liikearvo *)	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	567	31	598
Kertyneet poistot	-	-8	-8
Kirjanpitoarvo 1.1.	567	13	590
31.12.			
Hankintameno	535	24	559
Kertyneet poistot	-	-5	-5
Kirjanpitoarvo 31.12.	535	20	554

*) Hankintamenuutos johtuu valuuttakurssimuutoksista.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015			2014		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	153	43	196	153	43	196
Kertyneet poistot	-	-36	-36	-	-34	-34
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	7	160	153	9	162
31.12.						
Hankintameno	153	43	196	153	43	196
Kertyneet poistot	-	-36	-36	-	-36	-36
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	7	160	153	7	160

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	724	714

Segmenttien muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista. Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvojen osalta on suoritettu IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin tarkoittama arvonalentumistestaus. Testauksien perusteella ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Arvonalentumistestausta varten Sampo määrittelee kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvoa on kohdistettu. Sampo on määritellyt tällaisiksi yksiköiksi If-alkonsernin sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön (jäljempänä Mandatum Life).

Yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia. Malli pohjautuu historiatietojen lisäksi Sammon johdon parhaisiin arvioihin taloudellisista olosuhteista kuten myyntimääristä, koroista, marginaaleista, pääomarakenteesta sekä tuotto- ja kustannuskehityksestä. Mandatum Lifen osalta käyttöarvomalliin vaikuttaa merkittävästi vastuovelkojen pitkän aikavälin kehitys, jonka ennustetaan vaikuttavan muun muassa vaadittavaan vakavaraisuuspääomaan ja siten kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Tämän vuoksi myös Mandatum Lifen ennusteperiodi on pidempi eli 10 vuotta. Saadut rahavirrat on diskontattu ennen veroja määritetyllä pääoman painotetulla keskimääräisellä kustannuksella (weighted average cost of capital), joka Ifin osalta on 7,8 % ja Mandatum Lifen osalta 8,4 %. Luvut ovat laskeneet edellisvuodesta johtuen korkojen laskusta pohjoismaisissa valtionobligatioissa.

Johdon hyväksymät If-konsernin rahavirtoja koskevat ennusteet kattavat vuodet 2016 – 2017. Tämän ajanjakson jälkeiset kassavirrat on ekstrapoloitu käyttäen 2 %:n kasvuvauhtia. Myös Mandatum Lifelle on vuoden 2025 jälkeisille kausille käytetty 2 %:n kasvuvauhtia, jonka molemmissa tapauksissa uskotaan olevan lähellä odotettua inflaatiota.

Mandatum Lifen osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 780 miljoonalla eurolla. Käytetyllä laskentatekniikalla esimerkiksi noin 4,7 %:n nousu pääoman painotetussa keskimääräisessä kustannuksessa johtaisi tilanteeseen, jossa kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi sama kuin yksikön kirjanpitoarvo.

If-konsernin osalta johto katsoo, että mikään jokseenkin mahdollinen muutos käytettyihin keskeisiin oletuksiin ei saisi aikaan sitä, että yksikköjen kirjanpitoarvot ylittäisivät niiden kerrytettävissä olevat rahamäärät.

14 Sijoitukset osakkuusyrittäksissä

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyrittäksset 31.12.2015

Milj. e				
Nimi	Kotipaikka	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo ^{*)}	Omistus-osuus %
Nordea Bank Abp	Ruotsi	7 305	8 735	21,25
Topdanmark A/S	Tanska	362	827	32,90
Autovahinkokeskus Oy	Suomi	3		35,54
CAP Group AB	Ruotsi	2		21,98
Urzus Group AS	Norja	1		28,57
Svithun Assuranse AS	Norja	1		33,00
Watercircles Skandinavia AS	Norja	3		35,75
Contemi Holding AS	Norja	1		28,57

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyritykset 31.12.2014

Milj. e

Nimi	Kotipaikka	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo ^{*)}	Omistus-osuus %
Nordea Bank Abp	Ruotsi	7 305	8 325	21,25
Topdanmark A/S	Tanska	371	846	30,41
Autovahinkokeskus Oy	Suomi	3		35,54
CAP Group AB	Ruotsi	2		21,98
Urzus Group AS	Norja	2		28,57
Svithun Assuranse AS	Norja	1		33,00
Watercircles Skandinavia AS	Norja	3		39,57
Contemi Holding AS	Norja	0		28,57

*) Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo

Muutokset sijoituksissa osakkuusyrityksiin

Milj. e	2015			2014		
	Nordea	Muut osakkuus-yritykset	Yhteensä	Nordea	Muut osakkuus-yritykset	Yhteensä
Osuudet 1.1.	7 065	382	7 447	6 906	375	7 282
Osuus kauden tuloksesta	751	42	793	680	54	735
Lisäykset	-	1	1	-	-	0
Vähennykset	-533	-1	-534	-370	-0	-370
Muutokset osakkuusyrityksen omassa pääomassa	23	-51	-28	-151	-47	-198
Muuntoerot	-	-0	-0	-	-1	-1
Osuudet 31.12.	7 305	374	7 679	7 065	382	7 447

Osakkuusyritysten kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa 1 101 milj. e (1 101), josta Nordean osuus 978 milj. e (978).

Sammon omistus Nordeassa

Nordea on kansainvälinen pankki, jolla on johtava asema suuryrityspalveluissa sekä vähittäispankki- ja private banking -toiminnassa. Nordealla on noin 1 400 konttoria, puhelinpalvelu kaikissa Pohjoismaissa sekä verkkopankki. Konsernilla on myös Pohjoismaiden ja Itämeren alueen laajin jakeluverkosto.

Taloudellinen informaatio Nordeasta

Milj. e	2015	2014
Varat	646 868	669 342
Velat	615 836	639 505
Liikevaihto	10 140	10 241
Muut laajan tuloksen erät	13	-1 042
Laaja tulos	3 675	2 290
Osakkuusyritykseltä tilikaudella saadut osingot	533	370

Sammon osuus Nordean tuloksesta

Milj. e	2015	2014
Osuus Nordean tilikauden tuloksesta	778	708
Poisto asiakassuhteista	-35	-35
Laskennallisen veron muutos	8	8
Osuus osakkuusyrityksen voitosta	751	680

15 Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat koostuvat sijoituksista johdannaissopimuksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista, lainoista ja muista saamisista sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Omistusyhteisösegmentti sisältää lisäksi sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin.

Johdannaissopimuksia konsernissa voidaan tehdä sekä kaupankäynti- että suojaamistarkoituksessa. Käytettäviä instrumentteja ovat valuutta-, korko- ja osakejohdannaiset. Vahinko- ja henkivakuutustoiminnassa on tilikaudella sovellettu käyvän arvon suojausta.

Milj. e	2015	2014
Vahinkovakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	21	42
Lainat ja muut saamiset	108	238
Myytävissä olevat rahoitusvarat	10 437	10 741
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	10 566	11 021
Henkivakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	11	3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	48	48
Lainat ja muut saamiset	24	27
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5 956	5 587
Henkivakuutustoiminta yhteensä	6 039	5 665
Omistusyhteisö		
Johdannaissopimukset	21	34
Lainat ja muut saamiset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	852	555
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	3 243	2 959
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 659	-2 715
Konserni yhteensä	17 189	16 930

Vahinkovakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	2015			2014		
	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat	Kohde-et. nimell.arvo	Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	2 069	0	2	68	-	-2
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit	-	-	-	85	-	-1
Korkojohdannaiset yhteensä	2 069	0	2	153	0	-3
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	2 777	19	15	2 714	41	20
Valuuttaoptiot, ostetut ja myydyt	101	1	0	294	2	1
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 878	21	15	3 008	42	21
Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	4 948	21	17	3 162	42	18

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2015	2014
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Muut	108	237
Lainat ja muut saamiset yhteensä	108	238
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	1 392	1 606
Pankkien liikkeeseen laskemat	3 120	3 031
Muut saamistodistukset	4 404	4 551
Saamistodistukset yhteensä	8 916	9 188
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 497	1 365
Muut	25	188
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 522	1 553
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä	10 437	10 741
Vahinkovakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 197 milj. euroa (243).		
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	10 566	11 021

Henkivakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde-et. nimell.arvo	2015 Käypä arvo		Kohde-et. nimell.arvo	2014 Käypä arvo		
		Saamiset	Velat		Saamiset	Velat	
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset							
Korkojohdannaiset							
OTC-johdannaiset							
	Koronvaihtosopimukset	4 618	0	1	1 443	-	19
	Luottoriskinvaihtosopimukset	643	-	0	577	-	1
	Yhteensä	5 261	-	2	2 019	0	20
Valuuttajohdannaiset							
OTC-johdannaiset							
	Valuuttatermiinit	1 633	8	22	1 184	1	14
	OTC-valuuttaoptiot ostetut ja myydyt	156	1	1	193	2	1
	Valuuttajohdannaiset yhteensä	1 789	9	22	1 377	3	15
Osakejohdannaiset							
Pörssijohdannaiset							
	Osake- ja osakeindeksiopiot	-	-	-	1	0	0
	Henkivakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	7 050	9	24	3 398	3	35
Suojaavat johdannaissopimukset							
Käypää arvoa suojaavat							
	Valuuttatermiinit	602	2	9	583	0	50
	Koronvaihtosopimukset	-	-	-	-	-	-
	Käypää arvoa suojaavat yhteensä	602	2	9	583	0	50
	Henkivakuutuksen suojaavat johdannaissopimukset yhteensä	602	2	9	583	0	50
	Henkivakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	7 651	11	33	3 981	3	86

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta käytetään suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty termiinisopimusten korkoelementti. Käyvän arvon suojausiksi luokiteltujen valuuttajohdannaisten nettotulos oli -69 (-74) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuva nettotulos myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta oli 68 (74) milj.

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2015	2014
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	13	1
Pankkien liikkeeseen laskemat	10	4
Muut saamistodistukset	23	43
Saamistodistukset yhteensä	47	47
Listatut osakkeet ja osuudet	2	2
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	48	48
Lainat ja muut saamiset		
Lainat	24	27
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	30	388
Pankkien liikkeeseen laskemat	488	889
Muut saamistodistukset	2 896	1 619
Saamistodistukset yhteensä	3 414	2 895
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 669	1 852
Muut	873	839
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 542	2 691
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	5 956	5 587
Henkivakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 19 milj. euroa (41).		
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	6 039	5 695

Myytavissä olevat rahoitusvarat / Saamistodistukset: Myytävissä olevista rahoitusmarkkinavälineistä on joukkovelkakirjalainasijoituksia 3 334 milj. euroa (1 963) ja rahamarkkinasijoituksia 95 milj. euroa (932).

Myytavissä olevat rahoitusvarat / Osakkeet ja osuudet: Julkisesti noteeratuista myytävissä olevista osakkeista 831 miljoonaa (632) on pörssiosakkeita. Muihin kuin julkisesti noteerattuihin myytävissä oleviin osakkeisiin sisältyy pääomarahastosijoituksia 768 milj. euroa (708).

Omistusyhteisö

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde-et. nimell.arvo	2015		Kohde-et. nimell.arvo	2014	
		Käypä arvo Saamiset	Velat		Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
	800	10	-	800	23	-
Valuuttajohdannaiset						
	74	1	2	3	1	0
Osakejohdannaiset						
	60	10	10	69	10	11
Omistusyhteisön johdannaissopimukset yhteensä						
	933	21	12	872	34	11

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2015	2014
Lainat ja muut saamiset		
Talletukset	1	1
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Pankkien liikkeeseenlaskemat	196	110
Muut saamistodistukset	407	360
Saamistodistukset yhteensä		
	603	470
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	228	41
Muut	20	45
Osakkeet ja osuudet yhteensä		
	248	85
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä		
	852	555
Omistusyhteisön myytävissä olevat arvopaperit eivät sisällä arvonalentumistappioita.		
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisön rahoitusvarat yhteensä		
	3 243	2 959
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 659	-2 715
Milj. e		
Konserni yhteensä		
	17 188	16 960

16 Käyvät arvot

Milj. e	2015		2014	
	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo
Konsernin rahoitusvarat				
Rahoitusvarat	17 192	17 189	16 933	16 930
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	5 847	5 847	5 259	5 259
Muut varat	28	28	79	79
Käteiset varat	1 997	1 997	2 071	2 074
Yhteensä	25 064	25 060	24 343	24 342
Konsernin rahoitusvelat				
Rahoitusvelat	2 424	2 375	2 517	2 423
Muut velat	64	64	90	90
Yhteensä	2 488	2 439	2 607	2 513

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Sijoitusarvopapereiden käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaissopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optiohinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita arvoja, joissa ei ole mukana siirtyvien korkojen osuutta.

17 Käypien arvojen määrittely ja hierarkia

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen. Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2015				
Johdannaissopimukset				

Koronvaihtosopimukset	-	10	-	10
Muut korkojohdannaiset	-	-	-	0
Valuuttajohdannaiset	-	33	-	33
Osakejohdannaiset	-	10	-	10
	-	53	-	53
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2	-	-	2
Saamistodistukset	18	29	0	47
	20	29	0	48
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	616	7	17	639
Saamistodistukset	751	453	27	1 231
Rahastot	2 720	987	46	3 753
Johdannaissopimukset	-	7	-	7
	4 087	1 454	89	5 630
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2 129	-	46	2 175
Saamistodistukset	9 227	3 327	89	12 643
Rahastot	1 296	39	801	2 136
	12 652	3 366	936	16 954
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä				
	16 759	4 901	1 026	22 686
RAHOITUSVELAT 31.12.2015				
Johdannaissopimukset				
Korkojohdannaiset	-	4	-	4
Valuuttajohdannaiset	-	48	-	48
Osakejohdannaiset	-	10	-	10
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä				
	-	63	-	63

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2014				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	24	-	24
Valuuttajohdannaiset	-	46	-	46
Osakejohdannaiset	-	10	-	10
	-	79	-	79
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	2	-	-	2
Saamistodistukset	19	27	-	47
	21	27	-	48
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	449	8	16	472
Saamistodistukset	543	645	24	1 212
Rahastot	2 464	896	57	3 417
Johdannaissopimukset	-	9	-	9
	3 456	1 558	96	5 110
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1 658	-	228	1 887
Saamistodistukset	8 086	4 037	77	12 200
Rahastot	1 595	106	748	2 450
	11 340	4 143	1 054	16 537
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	14 817	5 808	1 150	21 775
RAHOITUSVELAT 31.12.2014				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset	2	21	-	23
Valuuttajohdannaiset	-	87	-	87
Osakejohdannaiset	-	11	-	11
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	2	118	-	120

Siirrot tasojen 1 ja 2 välillä

Konserni otti viimeisellä kvartaalilla 2014 käyttöön BVAL Score tiedon hyödyntämisen tasojen määrittelyssä. Suurin osa taulukon luokittelumuutoksista tasojen välillä johtuu tästä tarkastelumuutoksesta.

	2015		2014	
	Siirrot tasolta 2 tasolle 1	Siirrot tasolta 1 tasolle 2	Siirrot tasolta 2 tasolle 1	Siirrot tasolta 1 tasolle 2
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Rahoitusmarkkinavälineet	-	-	19	-
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	-	-	68	-
Rahoitusmarkkinavälineet	324	4	368	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat				
Rahoitusmarkkinavälineet	339	257	5439	-

Käypien arvojen herkkyyshanalyysi

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi. Vahinkovakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 9 (30) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 3 (13) milj. euroa. Henkivakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 23 (35) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 79 (94) milj. euroa. Omistusyhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa 68 (71) milj. euroa.

Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyyshanalyysi eri markkinariskikenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon 31.12.2015.

Herkkyysharkastelut sisältävät johdannaispositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyyshanalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

	Korko		Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	65	-61	-	-5
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	222	-204	-690	-209
Kokonaisvaikutus	287	-265	-690	-213

18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2		31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/tappiot rahoitusvaroista 31.12.2015
				Ostot	Myynnit		

	tappiot yht.							
RAHOITUSVARAT 2015								
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	16	2	-	3	-4	-	17	1
Saamistodistukset	24	-0	-	0	-0	3	27	-0
Rahastot	57	2		11	-23	-	46	2
	96	3	-	14	-27	3	89	3
Myytävissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	228	14	-2	0	-194	-	46	2
Saamistodistukset	78	9	-0	90	-86	-	90	-0
Rahastot	748	25	13	174	-159	-	801	7
	1 054	48	10	264	-440	-	936	9
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 150	51	10	278	-467	3	1 026	12

Milj. e	2015		
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	51	6	57
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällyvistä varoista	6	6	12

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/tappiot rahoitusvaroista 31.12.2014
RAHOITUSVARAT 2014								
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	14	2	-	3	-3	-	16	1
Saamistodistukset	19	-1	-	18	-1	-10	24	0
Rahastot	64	0	-	30	-20	-18	57	1
	97	1	-	51	-24	-28	96	2
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	243	11	1	30	-23	-33	228	-1
Saamistodistukset	39	2	2	10	-6	30	78	2
Rahastot	720	29	46	215	-262	-	748	62
	1 002	42	49	255	-291	-3	1 054	64
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 099	43	49	306	-316	-31	1 150	66

Milj. e	2014		Yhteensä
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	43	56	99
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisältyvistä varoista	10	56	66

19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyshanalyysi

Milj. e	2015		2014	
	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	46	-9	228	-18
Saamistodistukset	89	-2	77	-4
Rahastot	801	-160	748	-148
Yhteensä	936	-171	1 054	-170

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kannu

sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi saamistodistusten osalta 2 milj. euron (4) ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 169 milj. euron (166) arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 1,5 prosenttia (1,6).

20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	49	64
Muut saamistodistukset	1 199	1 171
Yhteensä	1 248	1 234
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	4 328	3 768
Muut	64	121
Osakkeet ja osuudet yhteensä	4 392	3 890
Lainat ja muut saamiset	217	149
Muut rahoitusvarat	7	9
Henkivakuutustoiminnan sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	5 865	5 282

Segmenttien väliset eliminoinnit	-18	-23
Konserni yhteensä	5 847	5 259

Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevien osakkeiden ja osuuksien alkuperäinen hankintameno on 3 645 milj. euroa (3 248) ja saamistodistusten 1 305 milj. eur (1 246).

21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2015 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	15	-0	-	-0	15
Eläkevelvoitteet	85	-50	-3	3	35
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	8	-14	4	-1	-3
Yhteensä	107	-63	0	2	46
Laskennallisten verojen netotus					-12
Laskennalliset verosaamiset taseessa					35
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	275	-21	-	-3	251
Käyvän arvon muutokset	231	4	-16	2	221
Muut veronalaiset tilapäiset erot	19	12	-25	1	7
Yhteensä	526	-5	-41	-0	479
Laskennallisten verojen netotus					-12
Laskennalliset verovelat taseessa					468

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2014 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	15	0	-	-0	15
Eläkevelvoitteet	66	-2	26	-5	85
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	-5	15	1	-2	8
Yhteensä	75	13	26	-7	107
Laskennallisten verojen netotus					-22
Laskennalliset verosaamiset taseessa					86
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	294	-7	-	-13	275
Käyvän arvon muutokset	202	7	25	-3	231
Muut veronalaiset tilapäiset erot	18	3	-0	-1	19
Yhteensä	514	3	25	-17	526
Laskennallisten verojen netotus					-22
Laskennalliset verovelat taseessa					504

Sampo Oyj:ssä on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 25 milj. euroa. Ensimmäiset tappiot vanhenevat vuonna 2021.

Henkivakuutustoiminnassa on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 3 milj. euroa

22 Verot

Milj. e	2015	2014
Tulos ennen veroja	1 888	1 759
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	-378	-352
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-25	-16
Verovapaat tulot	2	3
Vähennyskeltottomat kulut	-2	-3
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	168	149
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	0	-1
Verokannan muutokset	5	1
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-1	-1
Konsernin verot yhteensä	-232	-220

23 Tulosvaikutteisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät

Milj. e	2015	2014
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi		

Muuntoerot	-35	-174
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	257	212
Luokittelun muutoksista johtuvat oikaisut	-353	-140
Eriytetyn Suomi-vakuutuskannan osuus	-10	-
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	16	-168
Verot	21	-15
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä	-103	-285
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi		
Etuspohjaisista eläkejärjestelyistä syntyvät vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	14	-101
Verot	-3	26
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä	11	-76

24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

	2015			2014		
	Ennen veroja	Verovai-kutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovai-kutus	Verojen jälkeen
Erät, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi						
Muuntoerot	-35	-	-35	-174	-	-174
Myytävissä olevat rahoitusvarat	-106	21	-85	72	-15	57
Osuus osakkuusyhtiöiden muun laajan tuloksen eristä	16	-	16	-168	-	-168
Yhteensä	-124	21	-103	-270	-15	-285

25 Muut varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Korot	54	66
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	1 132	1 103
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	38	34
Kauppahintasaamiset	2	2
Vakuutusten aktivoitujen hankintameno ¹⁾	131	138
Potilasvakuutuksiin liittyvät varat	120	117
Muut	62	73
Vahinkovakuutustoiminnan muut varat yhteensä	1 541	1 533

Muista varoista pitkäaikaisten osuus on 112 milj. euroa (122).

Erä Muut koostuu mm. vuokratalletuksista, palkka- ja matkaennakoista sekä haltuun otetuista vahinkotavaroista.

1) Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Milj. e	2015	2014
1.1.	138	159
Nettomuutos tilikauden aikana	-4	-14
Valuuttakurssierot	-2	-7

31.12.	131	138

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Korot	30	30
Saamiset vakuutusnottajilta	9	3
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	-0	1
Kauppahintasaamiset	21	68
Johdannaiskaupan vakuudet	19	72
Muut	48	33
Henkivakuutustoiminnan muut varat yhteensä	127	208

Erä Muut koostuu mm. etukäteen maksetuista eläkkeistä ja saamisista yhteistoimintayhtiöiltä.

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Korot	38	37
Kauppahintasaamiset	5	9
Muut	8	4
Omistusyhteisön muut varat yhteensä	51	50

Erä Muut sisältää mm. omaisuudenhoidon palveluveloitussaamiset.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-10	-11

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	1 708	1 781

26 Käteiset varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Kassa	368	281
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	407	167
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	775	448

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Kassa	378	389
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	104	469
Henkivakuutustoiminta yhteensä	482	858

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Kassa	739	501
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	-	266

Omistusyhteisö yhteensä	739	768
Konserni yhteensä	1 997	2 074

27 Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutussopimusvelkojen muutos

Milj. e	2015			2014		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
1.1.	1 999	41	1 958	2 065	43	2 053
Valuuttakurssierot	-20	1	-20	-69	1	-70
Vastuuvelan muutos	39	5	44	3	-3	6
31.12.	2 017	46	1 971	1 999	41	1 958

Milj. e	2015			2014		
	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto	Brutto	Jälleenvakuutus	Netto
Korvausvastuu						
1.1.	7 185	197	6 988	7 435	377	7 225
Ostetut/myydyt vakuutusomistukset	38	-	38	45	-	45
Valuuttakurssierot	-1	6	-8	-245	-2	-243
Vastuuvelan muutos	195	-10	205	-50	-178	128
31.12.	7 416	193	7 223	7 185	197	6 988

Vakuutussopimusvelkojen jakautuminen

Milj. e	2015	2014
Vakuutusmaksuvastuu	2 017	1 999
Korvausvastuu	7 416	7 185
Tunnetut vahingot	1 657	1 609
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	3 352	3 298
Korvausten hoitokulut	269	269
Eläkemuotoiset korvaukset	2 138	2 009
Vahinkovakuutustoiminnan velat vakuutussopimuksista yhteensä	9 433	9 183
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	46	41
Korvausvastuu	193	197
Tunnetut vahingot	95	98
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	98	98
Yhteensä	239	237

Koska vahinkovakuutustoiminta on alttiina useiden valuuttakurssien vaihtelulle, voi taseen lukujen vertailu eri vuosien välillä olla harhaanjohtavaa.

Korvauskulujen kehitys

Alla olevissa taulukoissa esitetään vahinkomenojen kehityssuunta eri vuosina. Taulukkojen ylemmästä osasta käy ilmi, miten arviot vahinkomenojen kokonaismäärästä per vahinkovuosi muuttuvat vuosittain. Taulukkojen alemmasta osasta käy ilmi, kuinka suuri osuus näistä sisältyy taseeseen. Lisätietoa vahinkovakuutustoiminnan vakuutusveloista löytyy tilinpäätöksen Riskienhallinta -osiesta.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

ARVIOIDUT KORVAUSKULUT

Milj. e	< 2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	12 216	2 494	2 558	2 681	2 681	2 789	2 877	2 924	2 818	2 803	2 831	
1 vuoden kuluttua	12 182	2 473	2 554	2 638	2 632	2 831	2 988	2 911	2 848	2 796		
2 vuoden kuluttua	12 142	2 446	2 519	2 581	2 604	2 776	2 984	2 928	2 845			
3 vuoden kuluttua	12 081	2 445	2 487	2 554	2 565	2 775	2 972	2 917				
4 vuoden kuluttua	12 094	2 405	2 441	2 531	2 547	2 768	2 951					
5 vuoden kuluttua	12 127	2 357	2 417	2 518	2 524	2 770						
6 vuoden kuluttua	12 083	2 328	2 408	2 498	2 527							
7 vuoden kuluttua	12 014	2 318	2 395	2 501								
8 vuoden kuluttua	12 020	2 308	2 394									
9 vuoden kuluttua	12 042	2 293										
10 vuoden kuluttua	12 122											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	12 122	2 293	2 394	2 501	2 527	2 770	2 951	2 917	2 845	2 796	2 831	38 948
Kokonaan maksetut	9 370	2 043	2 153	2 249	2 254	2 470	2 602	2 508	2 378	2 188	1 585	31 800
Taseeseen sisältyvä velka	2 752	251	241	252	273	300	349	408	467	608	1 246	7 147
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 490	85	82	72	62	78	72	70	74	45	8	2 138
Velka korvausten hoitokuluista												269
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 416

Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen

ARVIOIDUT KORVAUSKULUT

Milj. e	< 2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	11 315	2 390	2 459	2 561	2 567	2 654	2 721	2 725	2 768	2 763	2 783	
1 vuoden kuluttua	11 262	2 361	2 449	2 532	2 535	2 701	2 793	2 710	2 797	2 752		
2 vuoden kuluttua	11 216	2 334	2 422	2 478	2 505	2 659	2 781	2 726	2 796			
3 vuoden kuluttua	11 163	2 338	2 390	2 452	2 479	2 653	2 775	2 727				
4 vuoden kuluttua	11 132	2 301	2 347	2 433	2 462	2 649	2 751					
5 vuoden kuluttua	11 181	2 259	2 324	2 421	2 439	2 652						
6 vuoden kuluttua	11 152	2 232	2 317	2 403	2 442							
7 vuoden kuluttua	11 098	2 223	2 304	2 406								
8 vuoden kuluttua	11 107	2 214	2 303									
9 vuoden kuluttua	11 139	2 182										
10 vuoden kuluttua	11 225											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	11 225	2 182	2 303	2 406	2 442	2 652	2 751	2 727	2 796	2 752	2 783	37 019
Kokonaan maksetut	8 521	1 955	2 066	2 157	2 176	2 359	2 415	2 336	2 348	2 164	1 569	30 065
Taseeseen sisältyvä velka	2 704	227	237	249	266	294	336	391	449	588	1 214	6 954
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 490	85	82	72	62	78	72	70	74	45	8	2 138
Velka korvausten hoitokuluista												269
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 223

Henkivakuutustoiminta

Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus-sopimukset	Sijoitus-sopimukset	Yhteensä
1.1.2015	5 058	4	5 062
Maksut	148	30	178
Korvaukset	-445	-0	-445
Kuormitustulo	-38	-0	-38
Laskuperustekorko	153	0	153
Asiakashyvitykset	0	-	0
Kannansiirto	17	-	17
Muut	85	1	86
31.12.2015	4 978	36	5 014
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	-	-3
Velka 31.12.2015, netto	4 976	36	5 012
Milj. e	Vakuutus-sopimukset	Sijoitus-sopimukset	Yhteensä

1.1.2014	3 924	4	3 928
Maksut	148	1	149
Korvaukset	-397	-0	-397
Kuormitustulo	-36	-	-36
Laskuperustekorko	131	-	131
Asiakashyvitykset	0	-	0
Kannansiirto	1 337	-	1 337
Muut	-48	-0	-48
31.12.2014	5 061	4	5 065
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	-	-3
Velka 31.12.2014, netto	5 058	4	5 062

Sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus- sopimukset	Sijoitus- sopimukset	Yhteensä
1.1.2015	3 599	1 714	5 312
Maksut	575	394	969
Korvaukset	-198	-358	-556
Kuormitustulo	-44	-22	-66
Muut	110	89	200
31.12.2015	4 042	1 817	5 858

1.1.2014	3 095	1 522	4 617
Maksut	513	448	961
Korvaukset	-191	-294	-485
Kuormitustulo	-39	-21	-60
Muut	220	59	279
31.12.2014	3 599	1 714	5 312

Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisäetujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen. Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Tarkempi erittely veloista löytyy konsernin Riskienhallinta -osiosta.

Milj. e	2015	2014
Vakuutusopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	2 516	2 625
Korvausvastuu	2 461	2 434
Yhteensä	4 976	5 059
Jälleenvakuutusopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	1	1
Korvausvastuu	1	0
Yhteensä	2	2
Vakuutusopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 517	2 626
Korvausvastuu	2 462	2 434
Yhteensä	4 978	5 061
Sijoitusopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	36	4
Velka vakuutus- ja sijoitusopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 552	2 631
Korvausvastuu	2 462	2 434
Henkivakuutustoiminnan velka vakuutus- ja sijoitusopimuksista yhteensä	5 014	5 065
Jälleenvakuuttajien osuus		
Korvausvastuu	3	-3

Sijoitussopimuksissa ei ole korvausvastuuta.

Vastuuvelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.

Sijoitussopimuksiin, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 *Vakuutusopimukset* standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitussopimukset on arvostettu vakuutusopimusten tavoin.

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	14 447	14 248

28 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Sijoitussidonnaiset vakuutusopimukset	4 042	3 599
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	1 817	1 714
Yhteensä	5 858	5 312
Segmenttien väliset eliminoinnit	-18	-23
Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	5 841	5 289

29 Rahoitusvelat

Segmenttien rahoitusvelat pitävät sisällään velat johdannaissopimuksista, liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Johdannaissopimukset (liite 15)	17	24
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat		
Euromääräiset lainat	Maturiteetti	Korko
Pääomalaina, 2005 (nimellisarvo 150 meur)	ikuinen	4,94%
Pääomalaina, 2011 (nimellisarvo 110 meur)	30 vuotta	6,00%
Pääomalaina, 2013 (nimellisarvo 90 meur)	ikuinen	4,70%
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä	199	349
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä	216	373

Vuoden 2005 pääomalaina on maksettu pois kesäkuussa 2015.

Vuoden 2011 pääomalainalle maksetaan ensimmäiseltä 10 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen se muuttuu vaihtuvakorkoiseksi. 2013 liikkeeseen lasketulle uudelle pääomalainalle maksetaan ensimmäiseltä 5,5 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen se muuttuu vaihtuvakorkoiseksi. Koron vaihtumisen yhteydessä voidaan myös suorittaa lainojen takaisinmaksu. Lainojen tarkoitus

on turvata vakavaraisuutta ja ne sekä niiden ehdot ovat asianmukaisten viranomaisten hyväksymiä. Lainat käytetään solvenssitarkoituksiin.

Vuoden 2011 pääomalaina on listattu Luxemburgin pörssissä.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Johdannaissopimukset (liite 15)	33	86
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		
Pääomalainat	100	100
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä	133	186

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalainamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on kokonaisuudessaan Sampo Oyj:n salkussa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Johdannaissopimukset (liite 15)	12	11
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	305	305
Joukkovelkakirjalainat *)	1 997	1 888
Yhteensä	2 302	2 192
Omistusyhteisön rahoitusvelat yhteensä	2 314	2 203

*) Käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen ja -velkojen määritys ja hierarkia on esitetty liitteessä 17. Omistusyhteisön joukkovelkakirjalainat kuuluvat tämän määrittelyn mukaan tasolle 2.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-289	-339

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	2 375	2 423

30 Varaukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015
Varaukset 1.1.2015	63
Valuuttakurssierot	1
Varausten lisäykset	12
Varauksista tilikaudella käytetty määrä	-20
Käyttämättömien varausten peruutukset	-5
Varaukset 31.12.2015	51
Varaukset enintään 1 vuosi	14
Varaukset yli 1 vuosi	37
Yhteensä	51

17 milj. euroa varauksesta koostuu varoista, jotka on tarkoitettu tulevien kustannusten kattamiseen joko jo toteutetuista tai suunnitteilla olevista organisaatiomuutoksista, joita tehokkaiden hallinto- ja korvauskäsittelyprosessien kehitys ja muutokset jakelukanavien rakenteessa aiheuttavat kaikkien liiketoiminta-alueiden osalta. Edellisen lisäksi erä pitää sisällään myös noin 30 milj. euron varauksen mahdollisiin oikeudenkäynteihin ja muihin epävarmoinhin velvoitteisiin liittyen.

31 Eläkeveloitteet

Eläkeveloitteet

Sammolla on etuusperusteisia eläkejärjestelyjä vahinkovakuutustoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa.

Konsernilla on lakisääteisten eläkevakuutusten lisäksi etuusperusteisia vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja sisältyvät Mandatum Lifen vastuuelkaan. Vakuutusten määrä on vähäinen eikä niillä ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen tai omaan pääomaan.

Vahinkovakuutustoiminnan eläkeveloitteet

Milj. e	2015	2014
Eläkeveloitteen arvioitu laskennallinen nykyarvo, ml. sosiaalikulutukset	303	664
Eläkesijoitusten käypä arvo	213	399
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	90	265

1.1.2008 lähtien Ruotsin pääasiallinen etuuspohjainen eläkeohjelma on ollut suljettuna vuonna 1972 tai myöhemmin syntyneille uusille työntekijöille. Vastaava norjalainen eläkeohjelma on puolestaan ollut suljettuna 1.1.2006 alkaen kaikille uusille työntekijöille iästä riippumatta. Toukokuussa 2015 If teki päätöksen, että kaikki vuonna 1958 tai myöhemmin syntyneet norjalaiseen etuuspohjaiseen eläkeohjelmaan kuuluvat työntekijät siirretään maksupohjaiseen eläkeohjelmaan tammikuusta 2016 alkaen. Lisäksi yhtiö päätti, että jo olemassaolevat eläkkeensaajat eivät samasta päivämäärästä lähtien enää kuuluu ohjelman piiriin, ja että tulevien eläkkeensaajien oikeus ohjelmaan päättyy heidän jättäessään työnsä Ifissä. Muutosten jälkeen kuuluu norjalaiseen eläkeohjelmaan vuodenvaihteen jälkeen vain aktiivihenkilöitä, jotka on palkattu ennen vuotta 2006 ja jotka ovat syntyneet viimeistään vuonna 1957.

Edellä tarkoitetut eläke-etuudet koskevat Ruotsin vanhuus- ja leskeneläkettä sekä Norjan vanhuus-, lesken- ja sairaseläkettä. Yhteistä kaikille näille ohjelmille on, että etuuden piiriin kuuluvat työntekijät ja lesket ovat oikeutettuja takuueläkkeeseen, jonka määrä riippuu työntekijän palvelusajasta sekä eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta eläkkeelle siirtymishetkellä. Mittavin etuus koskee vanhuuseläkettä, millä tarkoitetaan sekä väli aikaista vanhuuseläkettä ennen ennakoitua eläkkeelle siirtymistä sekä elin aikaista eläkettä, jota maksetaan ennakoitun eläkkeelle siirtymisajan jälkeen.

Ennen aikaista eläkettä voi normaalitapauksessa saada 62-vuotiaana Ruotsissa ja 65-vuotiaana Norjassa. Ruotsissa ennen aikainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 65 %:ia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta ja koskee kaikkia vuonna 1955 tai aikaisemmin syntyneitä työntekijöitä, jotka ovat vuonna 2006 solmitun vakuutussektorin kollektiivisopimuksen piirissä. Norjassa ennen aikainen eläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 70 %:ia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta ja koskee kaikkia Ifin palveluksessa vuonna 2013 olevia työntekijöitä, jotka ovat syntyneet vuonna 1957 tai aikaisemmin.

Elinikäiseen eläkkeeseen liittyvä ennakoitu eläkkeelle siirtymistä on 65 vuotta Ruotsissa ja 67 vuotta Norjassa. Ruotsissa elin aikainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 10 %:ia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta välillä 0 ja 7,5 ansiotuloperusmäärästä, 65 %:ia palkasta välillä 7,5 ja 20 ansiotuloperusmäärästä sekä 32,5 %:ia välillä 20 ja 30 ansiotuloperusmäärästä. Norjassa elin aikainen vanhuuseläke täyden palvelusajan jälkeen on noin 70 %:ia eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta 12 ansiotuloperusmäärään asti, yhteenlaskettuna arvioidun lakisääteisen vanhuuseläkkeen kanssa. Vapaakirje- ja eläkemaksuissa ruotsalaisissa ohjelmissa huomioidaan normaalisti muutokset kuluttajahintaindeksissä. Mitään sopimusta ei kuitenkaan ole takaamassa etuuksien arvoa, joten maksettavat eläke-etuudet voivat näin joko nousta tai laskea. Norjalaisissa eläkemaksuissa huomioidaan nousut kuluttajahintaindeksissä 80 - 100 prosenttisesti. Tammikuusta 2016 lähtien annetaan sen sijaan vapaakirje eläkkeelle jäämisen yhteydessä eikä Ifillä täten enää ole vastuuta tai velvollisuuksia liittyen vakuutettujen ohjelmien tuleviin indeksointeihin.

Eläkkeet rahoitetaan ensisijaisesti vakuutuksilla, joissa vakuutusenantajat määräävät vakuutusmaksun suuruuden ja maksavat eläke-etuudet. Ifin velvoitteet täytetään pääosin vakuutusmaksujen suorittamisella. Mikäli eläkemaksuihin tarkoitettut varat eivät olisikaan riittävät kattamaan taattuja eläke-etuuksia, If voi joutua maksamaan lisävakuutusmaksuja tai takaamaan eläkevelvoitteet jollain muulla tavalla. Vakuutettujen eläkeohjelmien lisäksi Norjassa on myös rahastoimattomia eläkeohjelmia, joissa If on vastuussa juoksevista maksuista.

Jotta vakuutetut eläke-etuudet saadaan katettua, hallitaan vastaavaa pääomaa osana vakuutusenantajan sijoitussalkkua. Sijoitusomaisuuden ominaispiirteet analysoidaan suhteessa velvoitteiden ominaispiirteisiin. Tästä prosessista käytetään nimeä Asset Liability Management. Uudet ja olemassa olevat omaisuuskategoriat arvioidaan tasaisin väliajoin, jotta omaisuussalkut voidaan hajauttaa ennakoitun riskikorjatun tuoton optimoimiseksi. Mahdollinen ylijäämä, joka syntyy omaisuudenhoidosta, kertyy normaalisti Ifille ja/tai vakuutetulle eikä mitään omaisuusarvon siirtoa tapahdu muulle vakuutusyhteisölle.

Vakuutusenantajat ja If yhdessä ovat vastuussa eläkeohjelmien valvonnasta, mukaanlukien sijoituspäätökset ja lisäsuoritukset. Eläkeohjelmiin kohdistuu suurelta osin samanlaiset olennaiset riskit liittyen lopullisten etuuksien määrään, ohjelmien varoihin liittyviin sijoitusriskeihin sekä siihen, että diskonttauskoron valinta vaikuttaa niiden arvoon tilinpäätöksessä.

Eläkevelvoitteet sekä verokaudelle lankeavat eläkekulut lasketaan vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti IAS 19 Eläkevelvoitteet standardin mukaisesti. Eläkeoikeuksien odotetaan karttuvan tasaisesti työssäoloaikana. Eläkevelvoitteen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin ja laskennassa huomioidaan oletukset kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta ja palkkakehityksestä. Nimellisarvoisena laskettu velka diskonttataan nykyarvoon markkinakorkoon perustuvalla korkokannalla, jossa on huomioitu eläkevelvoitteiden duraatio. Diskonttokoron määrittelyn pohjana käytetään vakuudellisia likvidejä kiinnitystodistuksia. Järjestelyihin kuuluvien varojen vähentämisen jälkeen kirjataan taseeseen nettovarot tai -velat.

Alla olevat taulukot sisältävät muutamia olennaisia oletuksia, eläkekulujen sekä omaisuus- ja velkaerien erittelyjä sekä herkkyyksianalysin, josta käy ilmi velvoitteiden jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus näihin oletuksiin tilinpäätöshetkellä. Norjan vakuutusohjelmien yllämainitut muutokset on huomioitu tilinpäätöksessä 2015 ja näkyvät huomattavana eränä sekä tuloslaskelmalla että varoissa ja velvoitteissa.

Kirjanpitoarvoissa on mukana Ruotsin erityinen palkkavero (24,26 %) ja Norjan vastaava maksu (14,1 %).

Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta maittain

	2015			2014		
	Ruotsi	Norja	Yhteensä	Ruotsi	Norja	Yhteensä
Tuloslaskelmaan ja muihin laajan tulokseen eriin kirjattu määrä						
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	6	9	15	-5	-11	-16
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kulut	0	-156	-156	-1	-	-1
Nettoeläkevelvoitteen korkokulu	1	3	4	-1	-6	-7
Yhteensä tuloslaskelmalla	7	-144	-137	-7	-17	-24
Nettoeläkevelvoitteen uudelleenarvostus ennen veroja	-9	-4	-14	-34	-71	-105
Yhteensä laajassa tuloslaskelmassa	-2	-148	-150	-40	-88	-129
Taseeseen kirjattu määrä						
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo ilman sosiaalikulustannuksia	196	107	303	194	470	664
Eläkesijoitusten käypä arvo	156	57	213	140	259	399
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	40	49	90	55	211	265

Sijoitusomaisuusjakauma	2015		2014	
	Ruotsi	Norja	Ruotsi	Norja
Rahamarkkinavälineet, taso 1	39%	50%	40%	52%
Rahamarkkinavälineet, taso 2	1%	13%	1%	13%
Osakkeet, taso 1	26%	5%	28%	9%
Osakkeet, taso 3	10%	3%	8%	3%
Kiinteistöt, taso 3	10%	12%	10%	9%
Muut, taso 1	4%	14%	3%	10%
Muut, taso 2	6%	3%	6%	4%
Muut, taso 3	4%	0 %	4%	0 %

Laskettaessa etuus pohjaisten eläkejärjestelyiden velvoitteita Ruotsissa ja Norjassa on käytetty seuraavia vakuutusmatemaattisia oletuksia:

	Ruotsi	Ruotsi	Norja	Norja
	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
Diskonntauskorko	3,00%	2,75%	2,50%	2,75%
Palkkakehitys	2,75%	2,75%	3,00%	3,50%
Hintainflaatio	1,75%	1,75%	2,00%	2,00%
Kuolevuustaulukko	FFFS 2007:31 +1 vuosi	FFFS 2007:31 +1 vuosi	K2013	K2013
Eläkevelvoitteiden keskimääräinen duraatio	21 vuotta	22 vuotta	14 vuotta	17 vuotta
Odotetut kontribuutiot eläkejärjestelmään vuonna 2015 ja 2016	10	8	4	15

Herkkyyshanalyysi jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutuksesta	2015			2014		
	Ruotsi	Norja	Yhteensä	Ruotsi	Norja	Yhteensä
Diskonttokorko, +0,5 %	-23	-7	-30	-23	-40	-63
Diskonttokorko, -0,5 %	27	8	35	27	45	71
Palkkakehitys, +0,25 %	8	1	9	8	8	16
Palkkakehitys, -0,25 %	-7	-1	-9	-7	-8	-15
Odotettu elinikä, + 1 vuosi	7	2	10	7	15	22

Milj. e	2015			2014		
	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä	Rahastoitu	Rahastoi- maton	Yhteensä
Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta						
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo ilman sosiaalikulunnuksia	267	36	303	620	44	664
Eläkesijoitusten käypä arvo	213	-	213	399	-	399
Nettovelka taseessa	54	36	90	222	44	265

Erittely taseeseen kirjatun nettovelvoitteen muutoksesta

Milj. e	2015	2014
Eläkevelvoitteet		
Tilikauden alussa	664	580
Tilikauden aikana ansaitut	15	16
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-156	1
Korkokulut	15	23
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, taloudelliset oletukset	4	123
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot, kokemukseen perustuvat oikaisut	-14	-3
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-7	-48
Maksetut eläkkeet ja sosiaalikulut	-25	-27
Suoritukset	-194	-
Etuspohjaiset eläkevelvoitteet 31.12.	303	664
Eläkesijoitukset		
Tilikauden alussa	399	385
Korkotuotto	11	15
Ero todellisen tuoton ja lasketun korkotuoton välillä	4	15
Maksut	26	29
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-10	-29
Maksetut eläkkeet	-16	-17
Suoritukset	-200	-
Eläkesijoitukset 31.12.	213	399

Muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Konsernissa on muita lyhytaikaisia henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat maa-, liiketoiminta-alue tai yhtiökohtaisesti. Palkkiot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio konsernissa vuodelta 2015 maksettavista tulospalkkioista sosiaalikuluihin on 72 milj. euroa.

32 Muut velat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Velat ensivakuutustoiminnasta	163	155
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	30	37
Potilasvakuutuksiin liittyvät velat	115	115
Vakuutusmaksuverot	49	48
Verovelat	91	85
Siirtovelat	181	27
Muut	39	236
Vahinkovakuutustoiminnan muut velat yhteensä	669	702

Muista veloista pitkäaikaisten osuus on 108 milj. euroa (102).

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätysvelat sekä velat tapaturmavakuutuksen ja eläke-etuksien perusteella maksettavista sosiaalikulusta, vakuutusmaksuverot sekä muut siirtovelat.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Korot	10	8
Verot	5	23
Velat ensivakuutustoiminnasta	21	7
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	4	4
Kauppahintavelat	61	90
Saadut vakuudet	0	35
Muut	66	43
Henkivakuutustoiminnan muut velat yhteensä	167	209

Erä Saadut vakuudet sisältää johdannaiskaupasta ja osakelainauksesta syntyvän vakuusvaatimuksen vakuudeksi hyväksyttävät varat.

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelat, ostovelat sekä velat yhteistoimintayhtiöille.

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Korot	34	34
Johdannaiskaupan vakuudet	38	47
Osingonjakovelka	35	30
Muut	26	24
Omistusyhteisön muut velat yhteensä	133	134

Erä Muut sisältää mm. kannustinjärjestelmiin ja suoritepalkkioihin liittyvät varaukset.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-11	-11

Milj. e	2015	2014
Konserni yhteensä	957	1 035

33 Ehdolliset velat ja sitoumukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Takaukset	5	7
Muut peruuttamattomat sitoumukset	15	10
Yhteensä	20	17

Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2015		2014	
	Annettu vakuus	Velat/ sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/ sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Käteiset varat	0	0	0	1
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	242	159	238	136
Yhteensä	242	160	239	137

Milj. e	2015	2014
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Sijoitukset	0	25

Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.

Milj. e	2015	2014
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	32	31
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	98	93
yli viiden vuoden kuluttua	48	59
Yhteensä	178	183
Kaudella kuluksi kirjatut ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat		
- vähimmäisvuokrat	-20	-22

If Skadeförsäkring Ab:llä on keskinäisesti velvoittava vakuutus Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa, norjalaisessa Naturskadepoolenissa ja hollantilaisessa Terroripoolissa.

Kun Skandia-konsernin vahinkovakuutusliike siirrettiin If-konserniin 1.3.1999, If Skadeförsäkring Holding AB ja If Skadeförsäkring AB asettivat Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) hyväksi takuun. Kyseiset If-konsernin yhtiöt takasivat yhteisvastuullisesti, että Skandia-ryhmän yhtiöille korvataan kaikki sellaiset vaatimukset ja sitoumukset, jotka perustuvat Skandia-konsernista If-konserniin siirrettyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyviin takuisiin ja muihin vastaaviin sitoumuksiin.

If Skadeförsäkring Holding AB ja If Skadeförsäkring AB ovat kumpikin solmineet Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Tryg-Baltica Forsikring AS:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Skandalille ja Tryg-Balticalle korvataan kaikki sellaiset vaatimukset, jotka liittyvät Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Vesta Forsikring AS:n Skandia Marine Insurance Companylle (UK), nyk. Marlon Insurance Company Ltd, antamiin takuisiin, ja joiden edunsaajana on Institute of London Underwriters. Marlon Insurance Company Ltd myytiin vuonna 2007, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan em. sopimusten perusteella.

If Vahinkovakuutushtiö Oy:llä on voimassa olevia sitoumuksia yksityisille pääomarahastoille 15 milj. euroa, mikä vastaa enimmäissummaa, minkä yhtiö on sitoutunut rahastoihin investoimaan. Pääomakutsut näihin rahastoihin tapahtuvat useamman vuoden aikana, sitä mukaan kun rahastot suorittavat investointeja.

Tiettyjen Sammon kanssa yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien osalta If Skadeförsäkring Holding Ab on sitoutunut korvaamaan Sammolle mahdolliset kustannukset, joita järjestelmien omistaja voi Sammolta vaatia.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2015	2014
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	397	384
IT-hankinnat	1	2
Yhteensä	398	386

Milj. e	2015	2014
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Käteinen	19	72
Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.		
Lainaksi annetut arvopaperit		
Kotimaiset osakkeet		
Jäljellä oleva hankintameno	-	23
Käypä arvo	-	19

Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

Milj. e	2015	2014
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	2	2
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	8	9
yli viiden vuoden kuluessa	7	8
Yhteensä	18	19
Kaudella kuluksi kirjatut vuokrat ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat eriteltynä		
- vähimmäisvuokrat	-4	-4
- edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat	0	0
Vuokratkulut yhteensä	-4	-3

Omistusyhteisö

Milj. e	2015	2014
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	1	1
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	0	1
Yhteensä	1	2

Konsernilla oli vuoden 2015 lopussa vuokralle otettuja tiloja yhteensä 171 254 m² (171 598). Vuokrasopimukset on tehty pääosin 3 - 10 vuodeksi.

34 Oma pääoma

Osakepääoma

Yhtiön osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 560 000 000 osaketta, jotka jakautuivat 558 800 000 A-osakkeeseen sekä 1 200 000 B-osakkeeseen. Yhtiön osakepääomassa 98 milj. euroa ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Tilikauden päättyessä konserniyhtiöiden hallussa ei ollut omia osakkeita.

Oman pääoman rahastot ja kertyneet voittovarot

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot. Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissa voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmalla.

35 Lähipiiritiedot

Johtoon kuuluvat avainhenkilöt

Sampo-konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Sampo Oyj:n hallituksen jäsenet, Sampo-konsernin johtoryhmä sekä yhteisöt, joissa avainhenkilöillä on määräysvalta.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio

Milj. e	2015	2014
Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	8	8
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	4	3

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	13	10
Yhteensä	25	21

Lisäksi tilikaudella 2015 maksettiin myöhentämissäännöksen perusteella entisille johtoon kuuluville avainhenkilöille 119 269 euroa (134 779).

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot (kts. liite 36).

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiriliiketoimet

Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ei ole lainoja konserniyhtiöiltä.

Osakkuusyhtiöt

Lähipiirisaamiset ja -velat/osakkuusyhtiö Nordea

Milj. e	2015	2014
Varat	2 004	1 483
Velat	102	114

Konsernin saamiset Nordealta koostuvat pääosin pitkistä joukkovelkakirjasijoituksista sekä talletuksista. Lisäksi konsernilla on useita voimassaolevia johdannaissopimuksia liittyen konsernin sijoitusten ja velkojen riskienhallintaan.

36 Kannustinjärjestelmät

Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2011 I - 2014 I

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2011 I - 2014 I Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut konsernijohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Ohjelmissa konsernin johtoryhmän jäsenten osalta päätöksen jaettavien bonusyksiköiden määrästä tekee konsernin hallitus. Ohjelmien piiriin kuului vuoden 2015 lopussa noin 130 henkilöä.

Kannustepalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä sekä vakuutusliikkeen tuotosta (IM) ja riskisopeutetun pääoman tuotosta (RORAC). Yhden laskennallisen kannusteyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskipiirissä ohjelmien ehdoissa määrättyä ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 18,37 - 43,38 euroa. Laskennallisen kannusteyksikön arvo on maksimissaan 33,37 - 62,38 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. Kaikissa ohjelmissa kannustepalkkio riippuu kahdesta mittarista. Mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 6 prosenttia tai yli, kannustepalkkion tästä tunnusluvusta riippuva osuus maksetaan kokonaisuudessaan, ja, mikäli tuotto on 4 - 5,99 prosenttia, maksu on puolet täydestä määrästä. Tunnusluvun jäädessä alle 4 prosentin ei vakuutusliikkeen tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan. Lisäksi palkkiossa huomioidaan riskisopeutetun pääoman tuotto. Mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 4 prosenttia, maksetaan tästä tunnusluvusta riippuva osuus kokonaisuudessaan. Mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 2 prosenttia mutta vähemmän kuin riskitön tuotto + 4 prosenttia, maksetaan puolet täydestä määrästä. Mikäli tuotto jää tämän alle, ei riskisopeutetun pääoman tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Kannustepalkkion saajan tulee valtuuttaa Sampo Oyj hankkimaan puolestaan Sammon A-osakkeita 60 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia kolme vuotta kannustepalkkion

maksamisesta. Kannustepalkkiot saatetaan maksaa ennenaikaisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes -hinnoittelumallia.

	2011 I	2011 I/2	2014 I	2014 I/2
Ehdot hyväksytyt *)	14.9.2011	14.9.2011	17.9.2014	17.9.2014
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2012	4 199	130	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2013	4 134	100	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2014	2 855	100	4 434	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2015	1 415	70	4 380	62
Kausi päättyy I 30 %	Q2-2014	Q2-2015	Q2-2017	Q2-2018
Kausi päättyy II 35 %	Q2-2015	Q2-2016	Q2-2018	Q2-2019
Kausi päättyy III 35 %	Q2-2016	Q2-2017	Q2-2019	Q2-2020
Maksuajankohta I 30 %	9-2014	9-2015	9-2017	9-2018
Maksuajankohta II 35 %	9-2015	9-2016	9-2018	9-2019
Maksuajankohta III 35 %	9-2016	9-2017	9-2019	9-2020
Sampo A -kurssi ehtojen hyväksymispäivänä eur *)	18,10	18,10	37,22	37,22
Lähtökurssi eur **)	18,37	24,07	38,26	43,38
Lähtökurssi oikaistuna osingolla eur 31.12.2015	12,22	19,12	36,31	43,38
Sampo A -päättöskurssi 31.12.2015	47,00			
Perusarvo yhteensä (milj. euroa)	28	1	15	0

Velka yhteensä	44
Raportointikauden kulu yhteensä ml. sivukulut (milj. euroa)	33

*) Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

**) 10 päivän vaihdolla painotettu keskipäivä hyväksymispäivästä

37 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2015	2014
Tilintarkastuspalkkiot	-2	-2
Muut palkkiot	-0	-0
Yhteensä	-3	-3

38 Oikeudenkäynnit

Konsernin yritykset ovat osapuolina oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2015. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimia. Yhtiöiden arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että yrityksille olisi oikeudenkäyntien tuloksena tulossa merkittäviä menetyksiä.

39 Sijoitukset tytäryhtiöissä

Nimi	Konsernin omistus-osuus %	Kirjanpito-arvo
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding AB (publ)	100	1 886
If Skadeförsäkring AB	100	1 315
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy	100	483
If P&C Insurance AS	100	48
AS If Kinnisvarahaldus	100	0
CJSC If Insurance	100	10
If Livförsäkring AB	100	8
Henkivakuutustoiminta		
Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum	100	484
Innova Palvelut Oy	100	3
Mandatum Life Palvelut Oy	100	2
Mandatum Life Sijoituspalvelut Oy	100	1
Saka Hallikiinteistöt GP Oy	100	0
Mandatum Life Fund Management S.A.	100	1
Mandatum Life Insurance Baltic SE	100	11
Muu toiminta		
If IT Services A/S	100	0
Sampo Capital Oy	100	1

Ei sisällä konsernintilinpäätökseen yhdisteltyjä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

40 Sijoitukset muissa kuin tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Taulukot sisältävät yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyrityksiä lisäksi yli 5 prosenttia ylittävät omistukset.

Henkivakuutuksen taulukko ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia omistuksia.

Vahinkovakuutustoiminta

	Maa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito-arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet			
A P Moller - Maersk	Tanska	0,03%	7
ABB	Sveitsi	0,19%	72
Atlas Copco A+B	Ruotsi	0,15%	40
BB Tools	Ruotsi	0,64%	2
Clas Ohlson	Ruotsi	4,75%	52
CTT Systems	Ruotsi	4,08%	3
Beijer Ab Gl	Ruotsi	0,44%	4
Gunnebo AB	Ruotsi	11,67%	43
Hennes Mauritz AB	Ruotsi	0,18%	99
Husqvarna AB	Ruotsi	1,01%	35
Husqvarna AB	Ruotsi	0,39%	14
Investor AB	Ruotsi	0,13%	33
Lindab Intl AB	Ruotsi	4,94%	27
Nederman Holding AB	Ruotsi	9,90%	32
Nobia AB	Ruotsi	10,10%	204
Nolato AB	Ruotsi	0,92%	7
Sandvik AB	Ruotsi	0,42%	43
Sectra AB	Ruotsi	11,15%	53
Svedbergs i Dalstrop	Ruotsi	11,45%	9
Teliasonera AB	Ruotsi	0,36%	73
VBG Group AB	Ruotsi	3,94%	7
Veidekke ASA	Norja	7,46%	113
Volvo AB	Ruotsi	0,06%	11
Volvo AB	Ruotsi	0,39%	71
Yara Intl ASA	Norja	0,27%	29
Marine Harvest ASA	Norja	0,23%	12
Team Tankers Intl AS	Norja	0,91%	3
Pörssiyritykset yhteensä			1 097

Muut yhtiöt		2
Sijoitusrahastot		
Danske Invest	Suomi	77
Danske Invest	Suomi	57
DB Platinum Advisors	Luxemburg	17
PEQ Eqt III	Guernsey	0
PEQ Eqt IV	Guernsey	0
PEQ GS Loan Partn I	Caymansaaret	3
Investec Asset Mgmt	Iso-Britannia	48
Barclays Global Investment	Irlanti	5
Lyxor Int AM	Ranska	0
PEQ Mandatum I	Suomi	0
PEQ Mandatum II	Suomi	2
PEQ Mandatum II	Suomi	5
PEQ Private Egy mkt	Suomi	3
State Street Global	Suomi	67
PEQ Eqt Mid Market	Iso-Britannia	8
Handelsbanken Fonder	Ruotsi	19
Hermes Investment	Irlanti	47
Blackrock AM DE	Tanska	20
PEQ OMP Capital	Norja	2
Blackrock AM DE	Tanska	42
Sijoitusrahastot yhteensä		422
Vahinkovakuutustoiminnan osakkeet ja osuudet yhteensä		1 522

Henkivakuutustoiminta

	Maa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito-arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet			
Amer Sports OYJ	Suomi	3,32%	106
Asiakastieto Group OYJ	Suomi	9,27%	21
Comptel OYJ	Suomi	18,94%	38
Elecster OYJ A	Suomi	6,43%	1
eQ OYJ	Suomi	5,17%	12
F-Secure OYJ	Suomi	3,65%	15
Kemira OYJ	Suomi	0,58%	10
Lassila & Tikanoja OYJ	Suomi	5,96%	42
Metso OYJ	Suomi	0,99%	31
Nokia OYJ	Suomi	0,04%	12
Nokian Renkaat OYJ	Suomi	0,58%	26
Norvestia OYJ	Suomi	11,68%	14
Okmetic OYJ	Suomi	4,63%	6
Oriola-KD OYJ B	Suomi	2,86%	16
Stora Enso OYJ	Suomi	0,24%	12
Teleste OYJ	Suomi	8,84%	16
Tikkurila OYJ	Suomi	3,58%	25
UPM-Kymmene OYJ	Suomi	0,85%	78
Uponor OYJ	Suomi	0,82%	8
Vaisala OYJ A	Suomi	4,24%	15
Valmet Corp	Suomi	0,81%	11
Wartsila OYJ	Suomi	0,21%	18
YIT OYJ	Suomi	3,37%	22
Yhteensä			555
Muut pörssiosakkeet	Suomi		14
Pörssiyhtiöt yhteensä			569
Rahastot			
KJK Fund SICAV-SIF Baltic States B1 C	Suomi		13
EVLI EUROPE-B	Suomi		9
FONDITA NORDIC MICRO CAP-B	Suomi		8
Fourton Odysseus	Suomi		47
FOURTON STAMINA NON-UCITS	Suomi		24
OP-Eurooppa Nousevat Tähdet A	Suomi		7
OP-KEHITTYVA AASIA	Suomi		5
Yhteensä			112

Pääomarahastot

Amanda III Eastern Private Equity L.P.	Suomi	14
Amanda IV West L.P.	Suomi	23
CapMan Hotels RE Ky	Suomi	10
Capman Real Estate I Ky	Suomi	11
Capman Real Estate II Ky	Suomi	8
CapMan RE II Ky	Suomi	6
MB Equity Fund IV Ky	Suomi	11
Yhteensä		83

Muut osakkeet ja osuudet 40

Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä 803

Muut ulkomaiset yhtiöt

Unilever NV	Alankomaat	0,01%	7
Pension Corporation Group Limited	Guernsey	1,39%	9
Schneider Electric SA	Ranska	0,02%	8
BASF SE	Saksa	0,01%	6
Bayerische Motoren Werke AG	Saksa	0,02%	9
Deutsche Post AG	Saksa	0,02%	6
SAP AG	Saksa	0,01%	8
Kuehne + Nagel International AG	Sveitsi	0,04%	7
Nestle SA	Sveitsi	0,00 %	9
Roche Holding AG	Sveitsi	0,00 %	9
Syngenta AG	Sveitsi	0,02%	6
British American Tobacco PLC	Iso-Britannia	0,01%	7
GlaxoSmithKline PLC	Iso-Britannia	0,01%	6
Royal Dutch Shell PLC	Iso-Britannia	0,01%	7
SABMiller PLC	Iso-Britannia	0,01%	5
Yhteensä			109

Ulkomaiset rahastot

The Forest Company Limited	Guernsey	7
Comgest Growth Asia Ex Japan USD I Acc Class	Irlanti	58
DJ STOXX 600 OPT HEALTHCARE	Irlanti	33
NOMURA FDS IR-JP STR V-I JPY	Irlanti	14
Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg	76
Danske Invest Europe High Dividend I	Luxemburg	58
FIDELITY FDS-JPN AGGRE-IJPY	Luxemburg	7
LUX Mandatum Life Nordic High Yield Total Return Fund SICAV-SIF G EUR Share Class	Luxemburg	13
MFS MER-EUROPE SM COS-I1EUR	Luxemburg	18
MFS European Value Fund Z	Luxemburg	56
UNIDEUTSCHLAND XS	Saksa	28
ISHARES SMI CH	Sveitsi	60
INVESTEC GSF-ASIA PACIFIC-I	Iso-Britannia	66
ISHARES CORE S&P 500 INDEX FUND	Yhdysvallat	302
Yhteensä		795

Ulkomaiset pääomarahastot

Activa Capital Fund II FCPR	Ranska	7
Apollo Offshore Energy Opportunity Fund Limited	Caymansaaret	15
Avenue Special Situations Fund VI (C-Feeder), L.P.	Caymansaaret	17
Broad Street Real Estate Credit Partners II Treaty Fund, L.P.	Caymansaaret	10
Financial Credit Investment I, L.P.	Caymansaaret	13
Fortress Credit Opportunities Fund II (C) L.P.	Caymansaaret	49
Fortress Credit Opportunities Fund III (C) L.P.	Caymansaaret	33
Fortress Credit Opportunities Fund IV (C) L.P.	Caymansaaret	8
Fortress Life Settlement Fund (C) L.P.	Caymansaaret	7
Petershill Offshore LP	Caymansaaret	25
Highbridge Specialty Fund III	Caymansaaret	41
Highbridge Liquid Loan Opportunities Fund, L.P.	Caymansaaret	54
Lunar Capital Partners III L.P.	Caymansaaret	10
Mount Kellet Capital Partners (Cayman), L.P.	Caymansaaret	14
Mount Kellett Capital Partners (Cayman) II, L.P.	Caymansaaret	16
Petershill II Offshore LP	Caymansaaret	15
Russia Partners II, L.P.	Caymansaaret	9
Victory Park Capital Fund II (Cayman), L.P.	Caymansaaret	22
Capman Buyout IX Fund A L.P.	Guernsey	8
EQT Credit (No.1) L.P.	Guernsey	7
EQT Credit (No.2) L.P.	Guernsey	39
EQT V (No.1) L.P.	Guernsey	7
EQT VI (No.1) L.P.	Guernsey	30
M&G Debt Opportunities Fund II	Irlanti	27
Verdane Capital VII K/S	Tanska	14
Broad Street Loan Partners 2013 Europe L.P.	Iso-Britannia	31
EQT Auris Co-Investment L.P.	Iso-Britannia	12
EQT Mid Market (No.1) Feeder Limited Partnership	Iso-Britannia	8
M&G Debt Opportunities Fund	Iso-Britannia	20
Avenue Energy Opportunities Fund L.P.	Yhdysvallat	11
HRJ Global Buy-out III (Asia) L.P.	Yhdysvallat	7
Yhteensä		587
Muut osakkeet ja osuudet		249
Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä		1 740
Henkivakuutustoiminnan osakkeet ja osuudet yhteensä		2 543

Omistusyhteisö

	Maa	Osuus osakkeista %	Kirjanpito-arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet			
Aktia Oyj	Suomi	5,73%	39
Asiakastieto Group Oyj	Suomi	10,06%	23
Swedbank Ab	Ruotsi	0,59%	135
Muut	Suomi		3
Muut osakkeet ja osuudet ja rahastot			
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	Suomi	80,28%	14
LUX Mandatum Life European Small & Mid Cap Equity Fund SICAV-SIF G EUR Share Class	Luxemburg		10
Muut			24
Omistusyhteisön osakkeet ja osuudet yhteensä			248

41 Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Hallitus päätti 10. helmikuuta 2016 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 21. huhtikuuta 2016 pidettävälle yhtiökokoukselle vuodelta 2015 jaettavan osingon määräksi 2,15 euroa osakkeelta (yht. 1 204 000 000 euroa). Maksettavat osingot kirjataan vuoden 2016 tilinpäätöksen omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.